

Veden laatu vaikuttaa merkittävästi virkistäytymiseen ja rantatontin hintaan

Vesi on suomalaisille tärkeä luontokokemusten ja virkistäytymisen lähde. Valtaosa Suomen puolesta miljoonasta loma-asunnosta sijaitsee veden äärellä. Veden laatu ja sen muutokset vaikuttavatkin huomattavasti sekä virkistyskäyttöön että rantatonttien hintoihin, selviää tuoreesta taloustieteen väitöstutkimuksesta.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:n tutkija **Janne Artell** tarkasteli väitöstutkimuksessaan luonnonvesistöjen virkistysarvoa kansalaisten todellisen markkinakäyttäytymisen perusteella. Hän käytti tutkimusaineistona laajaa tilastotietoa suomalaisten luontomatkoihin. Päivittäisen virkistyskäytön arvo laskettiin matkakustannusmenetelmän avulla. Virkistäytymiskerran vähimmäisarvoksi arvioitiin vastaajien ilmoittamien kustannusten perusteella 6-8 euroa ja etäisyyden perusteella noin 19 euroa.

Veden näkösyvyys vaikutti tutkimuksen perusteella virkistysaktiivisuuteen koko maan tasolla.

– Veden kirkkauden parantaminen metrillä lisäisi virkistäytymisaktiivisuutta niin, että uinnista saatavat hyödyt kasvaisivat vuositasolla 30–90 miljoonaa euroa ja kalastamisesta saatavat hyödyt 40–130 miljoonaa euroa, Artell kertoo.

Rantatontin hinnasta jopa viidennes veden laatua

Väitöstyössä tutkittiin myös veden laadun vaikutusta vuoden 2004 aikana myytyjen rakentamattomien kesämökkintonttien hintoihin. Laatumittarina käytettiin silloista pintavesien käyttökelpoisuusluokitusta, joka kuvaa viiden laatuportaan avulla vesistön soveltumista virkistyskäyttöön.

– Luokitus ei ole suoraan vertailukelpoinen nykyisen vesien ekologisen luokituksen kanssa mutta saattaa käytännössä kuvata paremmin ihmisten kokemaa laatuvaikutelmaa ostotilanteessa, Artell muistuttaa.

Verrattuna tyydyttävän vedenlaatuoluokituksen saaneen vesistön lähellä sijaitsevan rantatontin hintaan, erinomaisesta laadusta maksettiin noin 20 prosenttia korkeampi hinta. Vedenlaadun vaikutus vapaa-ajan asumiseen tarkoitetun tontin hintaan on verrattavissa rantakaavoituksen hintavaikutukseen. Rantakaavoitetut tontit olivat vuonna 2004 noin 35 prosenttia kalliimpia kuin kaavoittamattomat tontit.

Suomalaiset halukkaita maksamaan laadusta

Vesistöjen suojeluun liittyy taloudellisiakin arvoja. Suomalaiset investoivat kesämökkeihin pitkäjänteisesti. He ovat valmiita maksamaan paremmasta veden laadusta niin pidempinä matkoina kuin kalliimpina tontinhintoinakin. Vuonna 2004 kesämökkintontti ostettiin useimmiten hyvien vesialueiden läheltä.

Vesipolitiikkaa ohjaava uusi ekologinen veden laadun mittari ei kuitenkaan välttämättä mittaa koettua veden laatua ja virkistäytymismahdollisuuksia kovin hyvin. Vanhaa virkistyskäyttöön painottunutta käyttökelpoisuusluokitusta tutkittaessakin veden laadun subjektiivinen ja objektiivinen havaitseminen kohtasi vain noin puolessa tapauksista. Jotta vesipolitiikalla saavutettaisiin haluttu vaikutus, tulisi laatumittarin vastata havaittua laatu muutosta tai politiikantekijän ymmärtää mittarin ja havaintojen eroavaisuudet.

– Melko heikossa ekologisessa tilassa oleva vesialue voi näin ollen soveltua hyvin myös virkistyskäyttöön, Artell toteaa.

MMM Janne Artellin väitöskirja ”Recreation Value and Quality of Finnish Surface Waters – Revealed Preferences, Individual Perceptions and Spatial Issues” tarkastetaan 15.11.2013 klo 12 Helsingin yliopistossa (päärakennus, auditorio XV, Unioninkatu 34). Vastaväittäjänä on professori Jeffrey Englin (Arizona State University) ja kustoksena professori Markku Ollikainen (Helsingin yliopisto).

Lisätietoja:

Tutkija **Janne Artell**, MTT, puh. 029 5317130, janne.artell@mtt.fi

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT on Suomen johtava ruokajärjestelmän vastuullisuutta, kilpailukykyä ja luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä kehittävä tutkimuskeskus. Lisätietoja www.mtt.fi